

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

**POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA
NOTRANJSKO V POSTOJNI.**

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{8}$ strani 25 K, za $\frac{1}{2}$ strani 18 K, za $\frac{1}{4}$ strani 9 K, za $\frac{1}{8}$ strani 5 K, $\frac{1}{16}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Na shod v Št. Peter!

Slovenski kmet, odnekaj suženj grajščakov, teptan in zaničevan od vseh stanov, zatiran od lastnih sinov, se je jel dvigati.

Nič prijateljev, samo sovražnike in hinavce pozna tvoja temna preteklost. Kmeta-trpina so spremljale vsikdar zločeste vile. Skoro ne pozna slovenski kmet enega veselega trenutka v žalostni svoji usodi skozi stoletja.

Pač enkrat se mu je zasvetlikalo obzorje, ko se je slovenski kmet oprostil tistih, ki so ga mučili do smrti, ko se je bojeval „za staro pravdo“, toda to je bilo le en hip. Ko so tedanjemu ljudskemu voditelju Gubcu potisnili grajščaki in drugi kmetski sovražniki na glavo razbeljeno krono, da je zaječal vsled neznosnih muk kmetski osvoboditelj, tedaj so bila strta krila slovenskemu kmetskemu stanu in je zopet nastopila doba žalostnejša od poprejšnje, doba trde sužnosti in trpinčenja.

Da, po dolgem, dolgem času se je zažarilo, svetli in zarjo oznanjujoči prameni so se jeli spuščati iz preteklosti slovenskega kmeta, solnce svobode se približuje zanj.

Slovenski kmet je vstal iz lastnih močij in se postavil na lastne noge. Nikdar ni imel prijateljev, vedno sovražnike, in tudi sedaj v dobi njegovega vstajenja se jih ne manjka, samo da mu zavirajo njegovo napredovanje — ti hinavci. Prišel bo čas plačila tudi zanje.

Kmetska srca so se začela združevati, našla so se v bratskem objemu, kajti šele sedaj so spoznala, da le ona utripajo drugo za drugo, da se le ona morejo spoznati.

Dan 17. marca naj bo za slovenskega kmeta mejnik, tvoreč razliko med bodočo in preteklo dobo. Liki stolp na ravnini, naj stoji ta mejnik v dobi slo-

venskega kmeta. Ta dan naj bo zapisan z zlatimi črkami, saj se bode dala podlaga kmetski organizaciji. Ta organizacija bode neizmerne pomena za slovenske kmete.

Prihiteli bodo slovenski trpini iz vseh krajev, da si stisnejo žuljave pesti na tem shodu, da se pozdravijo, da bodo drugi stanovi strmeli nad zavednimi kmetskimi vrstami. To je treba pokazati jasno in javno, da je jel kmet se zavedati svojega stanu, ki je bil doslej, akoravno najvažnejši — najzadnji, a sedaj hoče zasesti prvo mesto kakor mu gre.

Kmet bode spoštoval vsakega, kdor je spoštovanja vreden, a preziral slehernega, kdor bode zoper njega, a se mu hlina.

Kmetje-trpini na shod 17. marca! Svoje žuljave roke povzdignite, prisezite si, da boste podpirali kmeta-sotrpina, vaš glas naj se razširi od enega sela do drugega. Pridite vsi na shod takoimenovani liberalci in klerikalci. Saj vemo, da so vam nadejali drugi to ime po krivici, ker hočejo vas razdružiti. Kmet-trpin, sezi na tem shodu v roko svojemu sobratu kmetu-trpinu.

Bog blagoslovi kmetsko organizacijo!

Program kmetske stranke za Notranjsko.

Smoter kmetske stranke je, da se slovenski kmet ohrani krepak na svojem podedovanem posestvu. Da to doseže, stavi si stranka sledeči načrt:

1. Kmetski stan naj se združi v krepko celoto, da ga povzpé do prave zavednosti in napredka ter da mu pridobi ugled in veljavo, ki mu po vsej pravici gre v javnosti.

2. Kmetska stranka zahteva, da se vpelje na ljudskih šolah in učiteljiških strokoven pouk, da se ustanovi zimske kmetijske in gospodinjske šole in tečaje

ter je za prirejanje strokovnih predavanj po deželi. Zahteva ustanovitev deželnih uzornih gospodarstev v posameznih krajih.

3. V krajih, kjer je pomanjkanje pitne vode, naj se čim preje napravijo z izdatnimi državnimi in deželnimi podporami vodovodi oziroma vodnjaki. Pospešuje naj se namakanje in osuševanje, sploh zboljšanje travnikov in uravnava vodá, uredi naj se gozdne in pašne pravice, podpira naj se domače vinogradništvo. Zahtevamo zboljšanje cest in ureditev vprašanja gledé vzdrževanja in zboljšanja občinskih potov. Omogoči naj se cenejše in umnejše pogozdovanje.

4. Zahtevamo pravično preureditev dosedanjih davkov, v prvi vrsti pa popolno odpravo neopravičenega zemljiškega davka.

5. Zahtevamo razbremenitev zadolženih kmetijskih posestev z večletnim odplačevanjem. Kmetiska stranka bo delala na to, da se ustanovi slovenska poljedelska banka.

6. Razkosavanje srednjih in malih kmetij naj se omeji, nasprotno pa naj se pospešuje zlaganje zemljišč.

7. Kmetiska stranka bo pospeševala pridobitno združništvo.

8. Z vso vnemo bo delala na to, da se reši peče vprašanje gledé pomanjkanja kmetijskih delavcev

in poslov in zabrani prevelik naval brezposelnih ljudi v mesta. Upelje naj se zavarovanje delavcev in poslov za starost in onemoglost, — Vojaška službena doba se ima skrajšati na 2 leti. Ob košnji in žetvi naj se vojakom dovoli dopust. Pri vojaštvu naj se vpeljejo poljedelski tečaji.

9. Ustanoviti treba deželne zavarovalnice za živino, proti toči in požaru.

10. Omeji naj se kolikor mogoče uvažanje živine iz tujih, posebno iz okuženih dežel, nasprotno pa naj se izdatnejše podpira in pospešuje domača živinoreja.

11. Zahtevamo podržavljenje železnic, ugodno preureditev železniških voznin za prevažanje in izvažanje domačih kmetijskih in gozdnih pridelkov. Visoka colnina in voznina na tujezemske pridelke naj onemogoči konkurenco z domačimi pridelki.

12. Preurediti je lovski zakon na korist kmetijstvu.

13. Kmetiska stranka stoji na strogo narodnem stališču. Delala bo na to, da se sčasoma ustanovi vse-slovenska poljedelska stranka. — V političnem oziru je popolnoma neodvisna in samostojna. Po potrebi pa stopa v dogovor, eventuelno tudi v zvezo z drugimi strankami.

Listek.

Kmečka vstaja.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. — Hrvaški spisal Avgust Šenoa.
(Dalje.)

Na Planini pri Kozjem se zbira narod v nizki, prostrani sobi kmetske krčme. Sami Slovenci, veliki možje v dolgih kožuhih in ostrih obrazov pod kučmami. Čakajo na vodjo Pavla Šterca. Med njimi je Joža Skomin, suh, koščen svat. V sobo vstopi mož v hrvaški noši.

„Dober večer, bratje,“ pozdravi tujec kmete, „je-li tu Pavel Šterc.“

„Ni ga“, odgovori Skomin, „a pride kmalu. Ti si Hrvat, sedi k nam. Ali se nam Ilija kmalu pridruži?“

Tujec odgovori: „Ne vem“, in migne z rameni. „Kako da ne veš?“ „Hm, pač ne vem.“ „A kako da prihajaš?“ „Bežim“. „Zakaj, govori“. „Nočem, zaklali bi me.“

Nič se Ti ne zgodi“, odvrne Skomin lokavemu tujcu. „Na trdno vero!“

„Bežim, ker ne bi rad visel. Da, da. Le zijajte. Vzdignili ste se nad gospodo? Je-li? Za nas Hrvate?“

„Tako je“, zakličejo kmetje na ves glas.

„To ste junaci, ki tako poceni prodajate kožo. Jaz že ne bi. Nisem znorel. Zato bežim. Studi se mi mrhovina. Krokarev je preveč, to pomeni, da bodo vislice. V Krškem so jih že postavili.“

„Kaj je v Krškem?“ vprašajo kmetje začudeno.

„Vprašajte krokarje. Ti so bili zraven. Turn je potolkel in obesil kmete.“

Vse se zgrozi.

„Lažeš, ničvrednež“, in Skomin zgrabi Hrvata za prsa.

„E pa dobro, z bogom.“

„Naj govori“, zakličejo kmetje.

„No pa ni res, da so jih obesili, polovica jih je odplavila Sava.“

„Jeli res?“

„Res. Uskoki, se je reklo, nam pomorejo. Vraga, ali poznate Nožino?“

„Seveda, poštenjak je.“

„Če je on pošten“, zavrne lokavi zapeljivec — bil je fiškal Drmačič —, „sem jaz grof. Zlagal se je in prelomil prisego. Izdal je Turnu vse naklepe, vodil ga na Krško, dal je poklati narod kakor živino. Oj, jočem, če pomislim, da so kmete podavili in mesto požgali!“

„Požgali?“ Skomin prebledi, kmetje pa so plašno šepetali.

„V prah in pepel! Tako bo tudi z Vami. Brežčani in Metličani so že umaknili repe. Ilija pa pride z gladnimi četami semkaj, da izsesa Vaš kraj.“

„Jezik za zobe, pes“, krikne Skomin in dvigne pesti na Drmačiča. A dvajset rok se vzdigne in varuje Drmačiča.

„Naj govori. Istino govori.“ In kmetje so se začeli po malem zgubljati skozi vrata.

14. Kmetški stan je enakopraven z drugimi; pravice narodov, stanov ali posameznikov smatra kmetška stranka za krivične. S stanovi, ki so mu po težnjah ali drugače najbližji, kakor so delavski, obrtniški, trgovski in duhovski, želi si vzajemnega sodelovanja.

15. Kot napredna stranka priznava, da pride do pravega spoznanja in uporabe svojih močij z izobrazbo. — Z učiteljstvom želi si povsod najboljših odnošajev, sporazumljenja in složnega sodelovanja v prospeh naroda in kmetijstva.

Zaupni shod „kmetške stranke“

se je vršil v nedeljo ob 3. uri popoldne v „Narodnem hotelu“ v Postojni. Shoda so se vdeležili zaupniki iz cele Notranjske v nepričakovano lepem številu, šteli smo jih do 220. Ta mnogobrojna vdeležba, navdušeni govori posameznih zaupnikov in pa veliko zanimanje za našo „kmetško stranko“, ki se je ves čas na obrazu bralo vsakemu zbranih mož, so nam jasen dokaz, kako nujno potrebna je bila na Notranjskem „kmetška stranka“, — hkrati pa najboljši porok za nje ustanovni veliki shod, ki bo zboroval jutri, v nedeljo v Št. Petru.

Shod otvori predsednik pripravljalnega odbora kmetške organizacije g. Kristan iz Orehka, pozdravlja v priprostitih, pa srčnih besedah zbrane zaupnike ter

predlaga za predsednika zaupnemu shodu g. Arkota iz Postojne. G. Arko pojasni v kratkem namen današnjega shoda ter preide k 1. točki dnevnega reda, k programu organizacije. Ob splošnem navdušenju in burnem odobravanju razloži v vznešenih besedah, s povzdignjenim glasom pomen kmetške organizacije g. Česnik iz Knežaka. Nato prebere g. Domicelj iz Zagorja strankin program točko za točko, kakor ga je sestavil v to določeni odsek. Po zanimivih razpravah, ki se jih tu vdeležijo posebno gg. geometer Čeprnič iz Postojne, Domicelj, Česnik, Meden iz Senožeč, Magajna iz Buj, Petrič iz Postojne, in Strlè iz Koritnic, in ko se je predloženi program vsled raznih, utemeljenih predlogov tu pa tam primerno popravil in spopolnil, sprejme se v obliki, kakor ga objavljamo v našem listu na posebnem mestu. Vidi se nam umestno, da k točki 14. strankinega programa pojasnimo, zakaj se je med stanove, „ki so kmetškemu stanu po težnjah ali drugače najbližji, in s katerimi si želi vzajemnega sodelovanja“, sprejel tudi duhovski stan. Dotični predlog je stávil g. Česnik in ga utemeljil sledeče: „vsakdo, ki je naših misli in ki je dobre volje, delovati kmetijstvu v napredek in prospeh, nam je dobrodošel; torej tudi duhovnikov, ki so pripravljeni delati z nami in za nas, ne bomo odbijali, ampak sprejeli jih bomo z veseljem v naše vrste.“ Omenjamo še, da

„Ne molčim“, se nasmeje drzno Drmačič, „vse Vam povem. Veste, koga čaka Ilija? In koga Vaš mili vodja Šterc? Na Turčina!“

In lahko-verno slovensko ljudstvo je verjelo.

„Da. Turčin je Vaše kapetane podkupil. Že pali in ropa pagan za Sotlo. Ogoljufani so. Turčin bo požrl gospodo, potem pa še Vas, Šterc, Gregorič in Gubec pa odnesejo krvavo zlato.“

Jeza in žalost se je lotila kmetov. Le Skomin je videl prevaro in vrgel v Drmačiča vrč. „Ubijte izdajalca“. A Drmačiča je branilo ljudstvo proti Skominu: „On je naš, Vi pa ste nas za denar prodali.“ Ta hip vstopi Pavel Šterc. „Za božjo voljo, kaj je? A Ti si, Šime? Kje je Ilija?“

Drmačič pa zapiči vanj oči, naenkrat se strese in pokaže na Šterca: „To je pravi antikrist. Ubijte ga.“

„Ubijmo ga“, ponove kmetje.

„Ali ste zblazneli“, prebledi Pavel in se umakne za korak.

„Ne zblazneli, spregledali so“, razlaga Drmačič. Kakor volkovi padejo kmetje na vodjo. Šterc pobije dva, tri s pestjo. A večina ga zmaga in ga zveže.

„Tako treba“, ploska Drmačič, „zdaj pa ga peljite na Planino v grad gospodu upravitelju Siebenreicherju. Ta Vam pripravi večerjo, njemu pa konopec.“ In lahko-verni slovenski kmeti so vlekli svojega poštenega vodjo na gosposki grad, a Drmačič se je zgubil v noč.

XXIII.

Na zapadu od trga Sevnice je stala vojska Ilije Gregoriča. Gregorič je že težko pričakoval Drmačiča,

ki ga je bil poslal k Pavlu Štercu. Gušetič je svaril pred Drmačičem, češ da nima poštenja, a Ilija ni verjel.

„E dobro“, se nasmehne Gušetič, „Ti si vojvoda, to je Tvoj posel, a pazi, da te Drmačič ne prevari kakor oni Nožina.“

„Dà Nožina“, in Ilija se prime za čelo, „zanj bi dal desnico. Pobratil sem se ž njim, a on ni pridobil Uskokov, temveč jih celo odvrnil od nas. Slaba je z nami. Le še Šterca imamo, ki je srce štajerskega ljudstva. On pojde z nami preko Sotle, kjer nas čaka Matija. Še nam je zmaga gotova.“

Kmalu nato se je vzdignila vojska, ne da bi čakala Drmačiča, proti Planini. Naproti jim je prijahal kmet-kapetan Skomin. Slabe vesti je moral prinesiti. „Hitite v Planino, ne hipa ne tratite. Bog naj ubije Vašega odposlanca. Pregovoril je ljudstvo. Da ste izdajice in da ste prodali to zemljo Turčinu!“

„Mi?“ skoči Ilija besen na noge.

„Pavla Šterca so predali naši kmeti Nemcem.“

„Pavla“, zastoka Ilija, „naprej, bratje v Planino. Da rešimo Pavla. Propali smo drugače.“

A bilo je prepozno. Zaslepljeni so izdali Pavla Nemcem in ti so ga odgnali v Celje.

Sedaj so se Hrvati obrnili naglo proti domu. „Hitimo, da nas Nemci ne odsekajo od Gubca“, ukaže Ilija.

„A kar je gosposko, to požgite“, pridene Gušetič.

* * *

(Dalje prih.)

je bil ta predlog sprejet ob splošnem pritrdjevanju od vseh strani.

O 2. točki dnevnega reda o organizaciji „kmetske stranke“ je poročal g. Domicelj. Najprej razloži splošno pomen zdrave, krepke organizacije in predlaga potem v podrobnem, kakšno organizacijo naj si ustanovi naša „kmetska stranka.“ Po zanimivih razgovorih se sprejme predloženi način organizacije z malimi spremembami. Za strankino glasilo se določi list, ki se je že do zdaj zmerom krepko zavzemal za kmetski stan, to je „Notranjec“. — Nato se izvoli osrednji, oziroma izvrševalni odbor desetih odbornikov z g. Kristanom kot predsednikom, z možem, ki si je že kot predsednik pripravljavnega odbora pridobil častno mesto med ustanovitelji naše „kmetske stranke“ in ki že zdaj vživa splošno zaupanje.

K 3. točki dnevnega reda predlaga g. Arko za kandidata „kmetske stranke“ v državni zbor g. Jožeta Dekleva, posestnika iz Postojne. Predlog se ob burnem ploskanju sprejme soglasno.

Pri 4. točki povzameta besedo gg. geometer Čeprnič in Češnik, ki oba kličeta na veličastno vdeležbo za shod v Št. Petru, oba v krepkih, navduševalnih govorih, da njih lepe besede vzbudé zasluženó odobravanje po celi prostrani dvorani. — Pri slučajnostih se prečitajo došli telegrami in omenijo številna pisma, v katerih vseh dopisniki srčno pozdravljajo zaupni shod in žele „kmetski stranki“ ob njenem rojstvu najboljšega uspeha. O 1/2 7. uri zvečer zaključi predsednik po triurnem zborovanju shod s klicem: Na svidenje v Št. Petru.

Politične vesti.

Popravek. G. beneficijant in odgovorni urednik „Domoljuba“ dr. Žitnik nam je uposlal sledeči popravek: „Ni res, da bi bil govoril na kakem javnem shodu, da je Lož — „sekret“. Res pa je, kar sem že večkrat trdil, da imajo manjša mesta in trgi na Kranjskem s kmečkimi občinami glede na volitve poslancev iste težnje in koristi in torej med njimi ni nobene ali skoraj nobene razlike. S spoštovanjem dr. Ig. Žitnik. — K temu popravku opomnimo: Dr. Žitnik ima navado govoriti naglo, raztreseno, „po domače“ in nepripravljen. Včasih pride v hud ogenj. Vse to je vzrok, da je možno, da se sam ne spomni več besed, izrečenih na shodu v Trnovem. Zato priobčujemo popravek drage volje, čeravno nas nikakor ne more uveriti, da ni dr. Žitnik, ko se je zaničljivo izražal o mestih, osobito o Ložu, res rabil poleg izrazov „gnezdo“ itd. v svojem „domačem“ govoru tudi izraz „skret“, kakor se nam zatrjuje z vso gotovostjo. Zato moramo vzdržati svojo vest.

Isterski deželni zbor bi se imel sklicati po želji Italijanov. Ker pa je vlada morala izjaviti, da bo na slovanske interpelacije odgovorila slovansko, so Italijani kar vzbesneli. O slovenskem, oziroma hrvaškem jeziku nočejo slišati njih ušesa v Istri, kjer imamo po

prebivalstvu dvetretjinsko večino. Deželni glavar Rizzi je odstopil, da pokaže jezo italijansko. Čuje se, da vlada ne predloži cesarju v potrditev novega volilnega reda tržaškega, ki se je „vzprejel“ v kljub obstrukciji Slovencev.

Bolgarskega ministr. predsednika Petkova je vstrelil zarotnik. Že delj časa se je govorilo, da napravi konec strahovladi tega moža smrt. Petkov je padel kot žrtev za kneza Ferdinanda, ki se zaradi varnosti raje potika v inozemstvu. — Na Ruskem se nasprotje med vlado in večino poslancev bolj in bolj ostri. Govori se, da car „dumo“ zopet razpusti. — V Belgiji se je začela klerikalna vlada majati. Že parkrat je pogorela pri važnih glasovanjih proti združenim naprednjakom.

Iz Starega trga pri Ložu.

Dolgo časa nisem že čital nobenega dopisa v „Notranjcu“ iz naše ložanske doline. Svet bode mislil, da smo že vsi izumrli ali pa da nas je vse „slanca pomorila“ ali pa „burja vzela“, kar bi morebiti res marsikdo želel. No pa hvala Bogu ostali smo vzlic hudi zimi še pri življenju. Samo otrpnili so nekoliko naši udje, a sedaj ko se bliža pomlad so se nam že malo otajali in tudi naši prsti so se malo omehčali. Nimam mnogo časa, še manj pa zmožnosti kaj spisati, ker je že precej dolgo kar sem zapustil šolske klopi, tudi cesar mi je že „urlaub dao“ vendar bodem skušal tebi, naš kmetski list „Notranjec“, včasih kakšno novico iz naše doline poslati, da bode svet vendar malo vedel, kaj se pri nas godi in kako se kaj imamo. Ako bodem kaj zagrešil, naj mi pa slavno uredništvo napake popravi in me pouči, saj se mora človek do smrti vedno učiti, pa naj si bode kmet ali gospod. Posebno je pa v naših časih tudi kmet pouka potreben, katerega mu ravno list „Notranjec“ mnogo podaja. Žal, da ravno sedaj nimam poročati posebnih dogodkov iz ložanske doline in okolice.

Velika nesreča. Dne 6. t. m. peljal je postiljon Fran Škrjanec pošto iz Rakeka v Novo vas na Bloke. Na klancu iz Grahovega do Bloške police stopil je iz voza, deloma, da olajša konjem breme, deloma, da se ogreje. Popotniki, katerih je bilo več na vozu niti opazili niso, kdaj je stopil voznik iz voza. Še le na klancu, ki zavije doli proti Bločicam, zapazil je eden potnikov k sreči, da ni voznika in hitro prijel za vajeti. Dva popotnika šla sta nazaj iskat postiljona, neka ženska, katera je bila tudi v pošti, je šla počasi s konji naprej. Iskajoča našla sta v precejšnji daljavi za vozom postiljona nezavestnega ležati, ter ga spravila v bližnjo vas Bločice v oskrbo. Toda še isti dan je ubogi mož žrtev svojega poklica umrl. Na kak način je ponesrečil, se natančno ne more dognati. Najbrže je šel preblizu voza ter mu je morebiti spodrsnilo in prišel tako pod voz. Povoženi je bil vsled svoje postrežljivosti zelo priljubljen.

Zopet smrten slučaj. Dne 7. t. m. umrl je po vsej naši dolini dobro znani in v obče priljubljeni

občinski sluga g. Luka Tratnik v starosti 71 let. Pokojni služboval je celih 40 let v naši občini in vedno vestno svojo službo opravljajal. Bil je tudi sobojevnik v vojski na Laškem leta 1859, kjer mu je bila tudi prestreljena leva roka ter je vsled tega tudi kot invalid užival malo pokojnino. V svojih mlajših letih se je zelo zanimal za društveno življenje v naši dolini. Bil je leta 1871 pri ustanovitvi tukajšne Čitalnice in l. 1888 zopet pri ustanovitvi „gasil. društva“. Bil je veselega značaja in bil še sedaj kot starček vedno dobre volje. Postavil se je rad s svojo vojskino svetinjo na prsih, na katero je bil zelo ponosen. Pot njegovega življenja ni bila z rožicami posuta, mnogo se je moral boriti za obstanek in vzdrževanje svoje mnogobrojne družine, katero pa je pred svojo smrtjo večino vso že preskrbel. Da je bil v vseh krogih priljubljen, pričal je njegov lep pogreb, katerega se je gas. društvo, občinski odbor in drugi zastopniki vseh stanov kakor tudi njegovi mnogoštevilni prijatelji udeležili. Dragi Luka! Mirno se odpočij od svojega trudapolnega življenja in svetila Ti večna luč!

Drag vol. Na svetega Matija dan prodal je neki posestnik iz naše doline na semnju v Cerknici enega vola za 600 K. Lepi denarci, kaj ne? Pred nekaj leti je moral biti že lep par za ta denar. Mi možu to iz srca privoščimo, saj je prav priden, varčen in skrben gospodar.

Kdo je gospod? Dandanes je oni kmet gospod, kateri ima dosti sena za rejo živine in pa domačo družino, katera mu pri delu pomaga, ker delavcev vedno bolj primanjkuje. Vsled tega je treba pa kmetu tudi znati in vedeti, kako se na malo zemlji mnogo pridela in z malo močmi dosti dela stori. In to je ravno namen novi kmetski stranki, katera se namerava v kratkem za vse Notranjsko ustanoviti. Mi nismo ne liberalci, ne klerikalci, ampak mi smo samo kmetje. Mi se hočemo na lastne noge postaviti, mi se hočemo sami med seboj združiti, mi ne potrebujemo nobenih jerobov in varuhov. Ako se bomo zanašali, da bodo drugi za nas skrbeli, kmalu ne bomo več neslanega kropa imeli. Pomagal nam ne bode ne liberalci, ne klerikalec, ako si sami ne pomagamo. Vsak sam za se, vsi za enega, Bog pa za vse.

Kmetski trpin.

Domače vesti.

Notranjski kmetje! Kmetska stranka Vas vabi na I. veliki shod, ki se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. ob 3. uri popoldne pri gosp. Fr. Geržina v Št. Petru. Na shodu se bo razpravljalo o organizaciji notranjske kmetske stranke ter o državnozborskih volitvah. Pridite v obilnem številu!

Pripravljalni odbor.

Žitnikov shod v Slavini je bil obiskan od 100 ljudi, med njimi tudi nevolilcev. Ta neuspeh v kraju, ki velja za trdnjavo klerikalstva, je Žitnika malo potrl, da se je ves žalosten udal, češ, naj v božjem imenu volijo drugega, če mislijo, da je kdo boljši od njega.

Shodček na Premu. „Slovenčevo“ poročilo o premskem volilnem shodu dne 3. t. m. je — čudno — pomankljivo. O vsakem shodu natanko navede število zborovalcev, samo v tem poročilu tega ni storil, pač pa samo napisal, da se je shod „dobro“ obnesel (zakaj ne sijajno, častno? op. pis.) Takrat se gotovo „Slovenčev“ poročevalec sam sramuje tega klavnega shoda, ker je bilo na tem shodu komaj do 50 volilcev, potem pa še toliko žensk in šolskih otrok. — Nasprotno pa pravi, da se je vršil v Bitinjah pod Premom isti dan shodek. Omenim samo, da se je tega shoda udeležilo nad 300 štetih mož — volilcev. Kako naj torej imenujemo shod na Premu drugače kot shodček!

Klerikalni puhloslovci na Vipavskem trosijo v zadnjem času, zlasti po nekaterih občinah popolnoma nepotrebne takozvane srednjeveške otrobe. Po njihovem mnenju je bil srednji vek napreden, v kojem so na gromadah sežigali najboljše in najsvetejše ljudi, a novi svobodnejši vek v kojem njihova avtoriteta ne sega več tako daleč, je njim nazadnjaški. Njih geslo je: Nazaj v srednji vek! Koliko jim je mar za blagor kmeta je razvidno pač iz tega, da one občine, ki v resnici napredujejo v kmetijstvu, nazivajo nazadnjaške občine, ker jih z vsemi manevri niso mogli spraviti v svoje hinavske roke. Mnogi najpriprostejši ljudje so že izprevideli, da je njih namen le podjarmiti ljudstvo, ker pa nimajo pri drugih stanovih le malo uspeha, hočejo stem večjo pozornostjo jezdit kmeta in mu moč ter zavest vzeti, ker se boje, da bi jih tudi ta v jarek ne prevrnil. Vemo, da so prižnice in spovednice najboljša sredstva v dosego njih podlih namenov a vzlic temu ni upati, da jim tako kmalu na škodo širših mas napoči ona „nadzlata“ doba, katero opisuje dr. Nevesekdo, ker na Notranjskem že en zarod poganja prerojen ves nov.

Dramatični klub postojnski priredil bode na praznik sv. Jožefa, dne 19. t. m. v veliki dvorani „Narodnega hotela v Postojni“ čarobno burko v 3. dejanjih „Lumpacij Vagabund“ ali zanikerna trojica. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Blagajna se odpre ob 7. uri. Čisti dohodek je namenjen Ciril-Metodovi družbi. Predprodajo vstopnic prevzel je drage volje g. J. Pikel, župan in predsednik Ciril-Metodove podružnice. Ker je zanimanje za to igro veliko, se opozarja, da si p. n. vdeleženci vstopnice pravočasno preskrbe.

Šolo v Slavini obiskuje prilično 250 otrok. Po drugih krajih imajo za tako število otrok že štirirazrednico pa morebiti še eno paralelko. V Slavini pa je za vse te otroke le dvorazrednica. Nekoč se je z gotove strani reklo: „Ni Vam treba za trirazrednico prositi, ko se bo potreba pokazala, se jo bode že ustanovilo“. Torej za toliko otrok je že skrajno potrebna trirazrednica in prosimo, da nam jo dež. šolski svet tudi ustanovi.

Pasji kontumac je vsled ponavljajočih se slučajev pasje stekline brzojavno odredila c. kr. deželna vlada za sodnijska okraja Postojna in Il. Bistrice in za občino Hrenovice. Kontumac traja do 3. junija t. l.

Pasja steklina se po Pivki močno širi. V Rakitniku je ustrelil orožnik g. Šimak iz Postojne steklega psa. Ta pes je že mnogo drugih psov obgrizel v Matenjivasi in Rakitniku. Posestniki so jih dali takoj postreliti, ker se niso hoteli v nevarnost podajati vsled morebitne steklosti.

V občini Slavina se sedaj sestavlja volilni imenik za državnozborske volitve. Volilcev bo približno 400.

V Kočah sta razsajali med otroki prav močno škrlatica in davica. Tudi pomrlo je nekaj otrok vsled teh bolezni. Sedaj pa je zdravstveno stanje popolnoma povoljno, ker sta bolezni čisto ponehali.

Ponesrečil se je v Kočah 9. t. m. posestnik Jakob Ženko. Slamoreznica mu je odrezala tri prste na desni roki. Vsled močne poškodbe se je moral podati v bolnišnico v Ljubljano. Ravno ta dan se je na enak način porezal s slamoreznico posestnik Ivan Smrdel v Selcah. Poškodba je pa lažja.

Železniški prelaz „na Grubencah“ na cesti vodeči iz Slavine na državno cesto proti Selcam je dal že nešteto krat povod za pritožbe, seveda brezuspešne. Sedaj pa se nerednosti na tem prelazu tako pogosto dogajajo, da bo treba energičnih korakov, da se odpravijo. Često morajo ljudje z vozovi po noči po cele ure čakati, da se jim zapornice odprejo. Kako je to prijetno sedaj v taki zimi za ljudi in živino, si pač lahko vsakdo misli. Nedolgo temu so bile zapornice samo na pol odprte in voznik, ki mleko vozi iz Selc v Koče, bi jo kmalu dobro skupil. Ravno ko je prišel na železniški tir, je iz ovinka pridrdral vlak. Samo trenutek pozneje in bilo bi po njem, konju in vozu. Drugikrat je pa vozil drugi voznik, seneni kupec, ravno tako pri pol odprtih zapornicah, in železniški čuvaj ga je zato naznanil. Tudi že večje nesreče so se na tem prelazu zgodile. Vlak je povozil ženo nekega posestnika iz Slavine in je na licu mesta umrla. Drugikrat pa je nekega dečka prav težko poškodoval. Da se temu v okom pride, se mora zahtevati od južne železnice, da čuvajnico na prelazu napravi in v njej čuvaja nastavi.

Pozor volilci. V nekaterih občinah, ki so se s sestavo volilnih imenikov podvzale, se v kratkem razglase na občinski deski, da so imeniki razstavljeni vsakomur v pogled (navadno med 8. in 12. uro zjutraj skozi 14 dni). Če bi se župan branil dovoliti upogled in prepisovanje volilnega imenika, naj se ga nemudoma naznani na glavarstvo. Somišljeniki naj si izpišejo imena volilcev, naj natančno pretehtajo ali ni morda kdo vpisan ali kdo drugi izpuščen po krivici. Nato naj takoj reklamirajo pri županstvu. O reklamacijah drugič! — Glede shodov naj se somišljeniki drže obvestil na vabilih in plakatih. V listu ne moremo vseh naznanjati, ker se sklicujejo po potrebi tudi predno bi mogel naš list razglasiti. V nedeljo se vrši shod v Blokah in v Št. Petru (sklicuje „Politično in gospodarsko društvo za Notranjsko“).

Narodno gospodarstvo.

Kompost je dober za rabo že čez leto dni, če kup večkrat prekopljemo. Kadar ga premetavamo, odrezujemo kup od vrha do tal, da se bolje premeša. Vsake 3 mesece storimo to in dodamo pri tej priliki še strnišnega gnoja. Smeti, pepela itd. se razkroje v črno prst, ki je izvrstno gnojilo za drevesa, travnike, pašnike.

Obrezovanje sadnega drevja. Kdor hoče imeti mnogo sadja, naj iztrebi pregosto stoječe veje tako, da bo imelo solnce povsod pristop. Če sta dve veji preblizu ter je nevarnost, da se drgneta druga ob drugo, odstrani naj se šibkejša. Veje se morajo odrezati tik debla, vejice tik veje iz katere rastejo, kajti ostanki vej začno gniti in gniloba preide mnogokrat tudi na drevesno deblo. Robovi rane se morajo z ostrim nožem gladko obrezati, rano pa je treba zamazati z voskom. Vsaka preveč v les sileča vejica se odstrani tik debla. Če je takih vejic mnogo, je to znamenje, da drevo napravlja preveč soka. V tem slučaju je treba pustiti več glavnih vej v drevesu, da bodo sok porabile.

Valenje. Zdaj je najbolj pripraven čas, da damo kokošim valiti. Koklja naj sedi na mirnem kraju, da je druge kokoši ne motijo. Koklja naj dobi jesti le suho krmo. Podložimo ji najboljše le kakih 13 jajc.

6. dan potem, ko je koklja pričela valiti pregledamo jajca v temnem prostoru. V to svrho naredimo v črn papir luknjo jajčje oblike. Jajce držimo za papirjem pred lučjo. Če je jajce čisto, ni oplojeno, pač pa, kakor se lahko prepričamo, še za kuho uporabno. Če zapazimo v jajcu temno progo in črno premikajočo se piko, se piščče že razvija. To preizkušnjo posebno priporočamo, če vali koklja kupljena jajca ali če imamo za več kot 10 kokoši samo 1 petelina.

Poizkušnje z umetnim valenjem se posrečijo v valilnikih, ki pa doslej niso posebno ceni (valilnik za 100 jajc stane okroglo 200 K). Toploto, ki je potrebna pri valjenju, proizvaja petrolejka, ki mora 21 dni neprenehoma goreti. Jajca je treba skoro vsak dan premešati in poškopiti z vodo. Skoro iz vseh oplojenih jajc izlezejo piščeta ravno taka kakor pri koklji, samo, da so nekoliko dražja.

Sejanje v gnojaku. Par dni potem, ko smo sparjeni gnoj pokrili 30 cm na debelo z drobno vrtno (ali prejšno gnojakovo) prstjo, že lahko sejemo. Če bi zemlja ne bila enakomerno gorka, jo še premešamo. Sejemo redko, ne gosto, ker bi drugače dobili slabotne sadike, ki niso za rabo. Prav drobno seme pritisnemo le z deščico v prst, debelejšše seme pa pokrijemo nekoliko s prstjo. Dokler se ne prikaže zelenje, je dovolj, če imamo gnojak vsak dan kako uro odprt. Če pridejo sadike na dan, imamo gnojak ves dan odprt.

Kdor gnoji z gnojem, katerega je izpiral dež, katerega je solnce prepeklo ne more zahtevati, da bi ta gnoj mnogo izdal.

Po svetu.

Uradno potrdilo smrti — Jezusa Kristusa. V Petrovičih na Češkem živi slaboumna Viktorija S., ki ima navado pošiljati pisma na naslov Jezusa ali Marije. 23. decembra 1906 je odposlala pismo po pošti s sledečim naslovom: „Vsegamogočnemu gospodu neba in zemlje, vladarju in gospodarju Jezusu Kristusu, ki se porodi te dni v Betlehemu v Judeji. Pismo naj gre čez Prago i. t. d.“ Pismo je kolkovala z znamko za 10 h. Pred tednom je dobila pismo nazaj. Bilo je v istini v Betlehemu, ker nosi ondotni pečat. Na zgornjem voglu sprednje strani pa je stalo napisano: „Gestorben — décédé“ — (je umrl). Gospica Viktorija pa mora plačati kaznen 40 h, ker je kolkovala pismo le z znamko za 10 h.

Vedeževalke v Bretaniji. V Bretaniji, severozahodnemu poluotoku Francije, kjer je prebivalstvo večidel keltskega rodu, vlada še veliko praznoverje. V teh krajih igrajo vedeževalke veliko vlogo. One imajo poseben dar, da prorokujejo bodočnost, najdejo zakopano premoženje, one zdravé ljudi in živali, brez njihovega privoljenja se nihče ne ženi, nihče ne poda na morje, nihče ne prodaja in ne kupuje. Vedeževalka posipava prag hiše z nekim prahom in to pomeni, da se v to kočjo ne more priseliti demon; ona čita usodo človeku iz roke, s čela, ona čita ljudske misli. — To se navaja po listih kot čudež, da se nahaja še kje na svetu tak kraj. Morebiti bi se pri nas na Notranjskem tudi dalo najti še kaj praznoverja?

Narodna požrtvovalnost. Kmet Rajnar na Koroškem je zapustil 20.000 K nemškemu šulferajnu. Med drugimi papirji so našli po njegovi smrti testament z določbo, da naj pripade njegova hiša z vsem nepremičnim blagom nemški šolski družbi. Tudi med Slovenci je tu pa tam plemenit narodnjak, ki zapusti šolski družbi „sv. Cirila in Metoda“ precejšnjo število kron. Letos je umrl dijak visokošolec, ki je ostavil svojih zadnjih 1000 K družbi za slovenske šole.

Za kratek čas.

Izdajalec. Gospod (povabljen k obedu): „Kako okusno je to kosilo, zatrjujem vam milostljiva gospa, da kaj takega ne dobim mnogokrat.“ Jožek (mali sinček): „Mi tudi ne.“

Neprijetno iznenaden. Mati ocvre za gosta snite ter obljubi otrokom, da dobe, kar bo gostu ostalo. Otroci se postavijo krog mize ter opazujejo gosta, kateremu pa je tako dišalo, da noče jenjati. Ko hoče snesti še zadnji kos, bolešno zakliče Jožek: „Oh, mati, zdaj bo pa še požrl zadnjega!“

Dvomljivo. Ženin: „Bral sem nekje, da človeka lahko spoznamo najbolje, če ga opazujemo pri jedi. Opazoval sem danes svojo nevesto, vse ostanke na krožniku je do čistega s kruhom pobrala ter snedla. Zdaj pa res ne vem ali je varčna, snažna ali požrešna.“

Brezobzirni zajci. Gospod, strasten lovec, povabi več prijateljev na lov. Vsi gosti pridno streljajo, samo njemu ne pride nič pod roko. Slednjič vendar priskače zajček, a se obrne predno more gospod izprožiti. Razjaren zavpije: „Al' mi greš precej nazaj, zverina, neumna! Kdo je najemnik lova, jaz ali oni?“

Listnica uredništva.

Dopisnikom: Danes, kakor vidite, se nam je nabralo zaradi šentpeterskega shoda toliko neodloživega gradiva, da morate potrpeti za en teden.

Loterijske številke.

Dunaj, 9. marca	90	36	5	35	22
Brno 13. marca	87	35	41	19	60

== 1 milijon ==

triletnih, lepih, močnih in nepresajenih

smerekovih sadik

katere so zrastle na Krasu, ima naprodaj po 4 K 50 h 1000 komadov

Josip Dekleva, posestnik v Postojni
štev. 118.

Oves semenski „Willkomm“

dobi se od 100 kg dalje po 26 kron prosto Ljubljana.
Trgovci dobe znižane cene.

M. Lavrenčič, Šiška pri Ljubljani.

Rašelj.

Kdor tega ne uvaža, se pregreši na svojem lastnem telesu! Kaiserjeve prsne karamele s tremi jelkami. Zdravniško preizkušeno in priporočeno proti kašlju in hripavosti, kataru, zasliženju in kataru v požiralniku. 5120 notarsko poverjenih izpričeval potrjuje, da drže kar obetajo. Zavoj 20 in 40 vinarjev.

Škatljica 80 vinarjev.

Zalogo ima

J. Hus

lekarnar v Vipavi.

Prsni sirup proti kašlju, hripavosti itd.
steklenica 1 K 40 v.

— Čisto, belo ribje olje, —
steklenica 1 K, velika 1 K 80 v.

Mazilo proti trganju in revmatizmu,
steklenica 1 K.

— Mazilo proti ozebkom —
1 lonček 70 vin.

Razpošilja

lekarna Hus v Vipavi.

Prostovoljna razprodaja.

Dne 26. marca 1907 se boče prodalo

40 glav goveje živine (Pincgavske pasme)

(med temi: breje krave, telice, biki in živinčeta) na prostovoljni javni dražbi proti gotovemu plačilu. Kupljeno je takoj seboj vzeti.

Dražba se prične označenega dne ob 10 uri dopoldne pri posestniku

Josipu Dekleva v Postojni h. št. 118.

BIKA

12 mesecev starega (Pincgavske pasme), 132 cm visok
proda po dogovorjeni ceni

LEONHARD DEL-LINZ.

== Razdrto. ==

V hiši gospe Helene Orešek v Postojni

• **zobozdravnik** •

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

Amerik. zobz.
Vsa zobotehnična dela

Amerik. zobz.
v konz. ateljeju

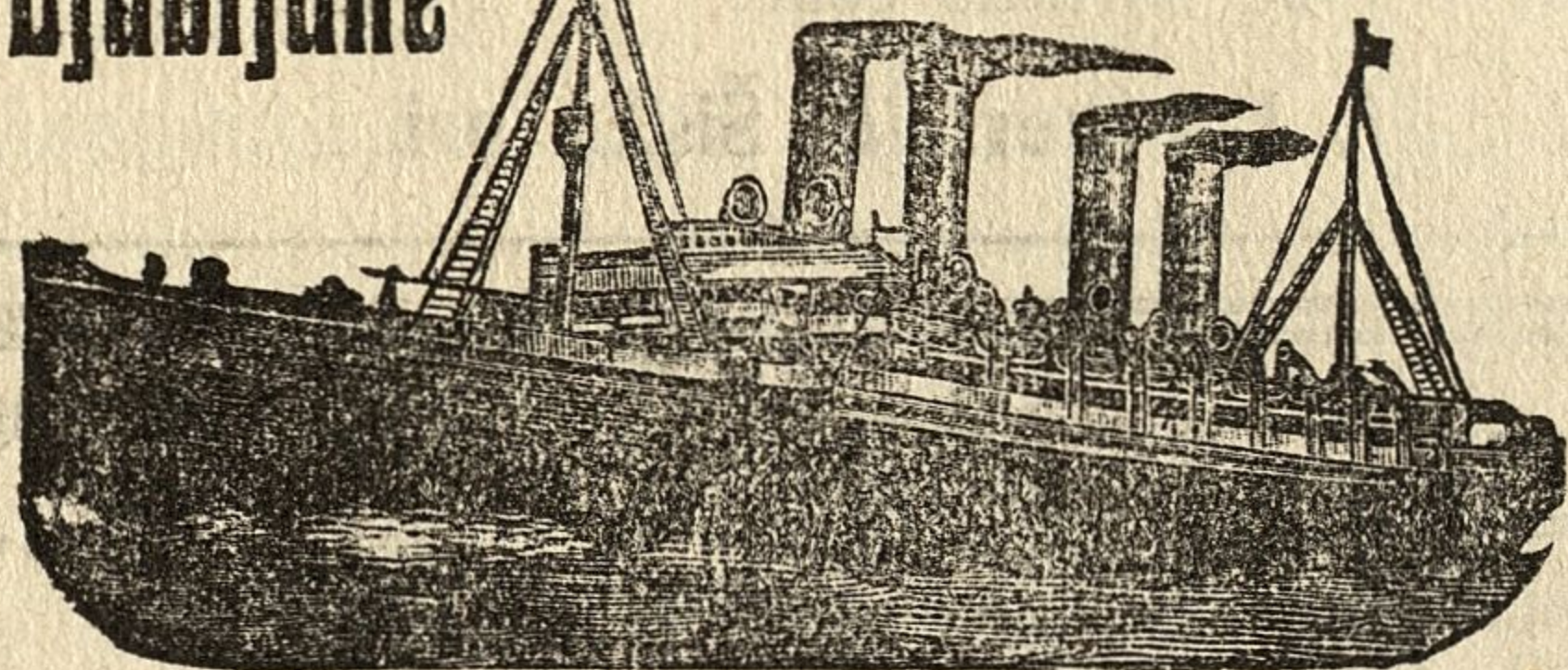

O. SEYDL

Izvršujejo.

Ordinira vsako soboto od 8. do 5. ure.

iz Ljubljane v New-York

vozi se najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnim parobrodi, takozvanimi

cesarskimi brzoparniki

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhelm der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,

nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

MAKS ŠEBER

==== v Postojni. ====

Akcidenčna tiskarna.

==== Knjigoveznica. ====

Fotografični atelije.

~ ~ ~

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veselicam in občnim zborom, programe, naznana o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
==== dopoludne. ====

□ □ □

Obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osebni kredit po 6%.

□ □ □

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.